

UPPTÄCK NATUREN I STOCKHOLMS LÄN!

1 NOVEMBER - 11 DECEMBER 2022

www.utinaturen.nu

◆ TISDAG 1 NOVEMBER Varggrottor och filmkuliss

Följ med Helena Klangemo förbi golfhål och bäverhyddor ut till där vargen kanske hade sin lya på 1800-talet, eller om det var där som vargskallen arrangerades? Turen går genom det sörmländska sprickdalslandskapet, förbi sjön där Viktor Rydbergs medeltidsdrama Singoalla spelades in och en bit ut på Sörmlandsleden.

Turen avslutas förbi jättegryta och ett vildmarksfik (Brotorpsstugan) åter till civilisationen och Skarpnäcks tunnelbana.

Samling kl 11:00 vid T-banestn Björkhagen, avslut i Skarpnäck. Ca 8 km, 4 timmar

◆ ONSDAG 2 NOVEMBER Hjärnan och kroppen behöver naturen

Skogen är världens bästa plats för avslappning och återhämtning. Bosse Rosén (naturguide och sjukgymnast) tar oss ut i skogen att upptäcka världens bästa gym, relax och kompis.

Vi rör oss inte så långt, men trasslar runt en del bland rötter och stubbar. Ta med sittunderlag, fika, humor och ett nyfiket sinne.

Samling kl 13:00 busshpl Nyfors (buss 873 från Gullmarsplan, läge N, kl 12.30*) Ca 3 km, 2,5 timmar

◆ FREDAG 4 NOVEMBER Lidingös Serengeti

I alla fall påstår Isak Isaksson att det är det. Följ honom dit och kolla grävlingsgryt och bävergnag, fin gammal tallskog och kanske lite svamp om inte frosten har kommit.

Vandra förbi de öppna fälten ner mot Gråviken där havsörnen jagar och in i barrskogen där duvhöken häckar och fika med utsikt mot Punschholmen.

Samling kl 11:30 busshållplats Södergarnsvägen (buss 212 från Ropsten kl 11:11). Ca 4 km, 3 timmar

HÖSTLOV – FÖLJ MED UT Dagsturer för skol- och jobblediga

Ta vara på den sena hösten, innan kylan sätter in. När träden tappat sina löv syns landskapets former på nytt sätt. I skogen drar mestågen fram och de där som Linné kallade "Florans vandrande pack" – svamparna – tar ut de sista svängarna. Så ta med tonåringen eller skolbarnet på en tur IRL. Eller du unge – ta med en mormor/farfar ut i skogen.

Som alltid, alla under 18 år fritt. Bra på fötterna, varmt klädd och glöm inte fika.

◆ SÖNDAG 6 NOVEMBER Norra Järvafältet

Vandra med Helena Klangemo från Jakobsberg till Häggvik genom ett omväxlande skogs- och kulturlandskap. Bebyggt sedan minst 500 f Kr av människor med kreatur på skogen, som slåtrade på sankmarkerna och bedrev åkerbruk på de bördiga sedimentjordarna ända fram till 1900-talets början.

Då tog militären över och gjorde allt till ett övningsfält varför området förblev oexploaterat utan större bebyggelse.

Samling kl 11:00 vid Jakobsbergs station (utanför spårrarna). Avslut vid Häggviks pendeltågsstation. Ca 9 km, 5 timmar

◆ LÖRDAG 12 NOVEMBER Judarn på vintern

Hur blir vintern i år? Vilken betydelse har snö och is för hur våren och sommaren kommer att bli? Helena Klangemo guidar med klimatoppling och istidsperspektiv runt sjön Judarn i Judarskogen.

Samling kl 13:00 vid Åkeshovs slott (T-bana Åkeshov). Ca 5 km, 3 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ◆ terränggående, snabbare tur
- ◆ mer krävande tur

◆ SÖNDAG 13 NOVEMBER Gullingskärret

Isak Isaksson höstguider i "Haninges egen regnskog" bland visnande ormbunkar, starr och mossor.

Namnet kommer efter fyndet av halsringar av guld offrade på bronsåldern. Här finns sällsynta arter av starr och mossor samt ovanligt många arter av de märkliga svamparna jordstjärnor. Detta beroende på områdets kalkförande källor.

Vad som under denna tur faktiskt kommer att upptäckas av allt detta beror på hur hösten utvecklats sig.

Samling kl 10:30 Västerhaninge station. Ca 4 km 3 timmar

◆ LÖRDAG 19 NOVEMBER Långviksträsk

Kring den lilla sjön Långviksträsk ligger ett stort, orört myr- och skogsområde med mer än hundraårig hällmarksbarrskog, sumpskogar, döda träd och spår av skogsbrand. Sammantaget en stor ekologisk mångfald i skog som genomlevt såväl torka och bränder som krigsvintrar och midsommarsnö.

Isak Isaksson guidar i denna närmast norrländska vildmarksupplevelse - så nära storstaden. Samling kl 11:05 vid busshpl Fårudsvägen (buss 429X från Slussen, läge O, kl 10.27. Återresa från busshpl Vishamn (buss 428X kl 15:01). Ca 5 km, 4 timmar

◆ SÖNDAG 20 NOVEMBER Kyrksjöloten

Mitt bland Brommas villaträdgårdar gömmer sig en liten naturpärla - ett område som i miniatyr visar all den rikedom Mälardalens natur erbjuder.

En lättvandrad tur som leds av Margareta Lysell. Samling kl 11:00 vid Åkeshovs T-bana (uppg Åkeshovshallen). Ca 3 km, 3 timmar

Storstockholms naturguider

www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

Att delta kostar (om inte annat anges) 150 kr, 120 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt. Betalning på plats. Sw ishkonto: 123 115 22 22

Vandringarna genomförs i alla väder, ingen förämlan behövs.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm).

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar och tänk på att ha ordentligt varma kläder om det är minusgrader.

*) Kan ändras. Kontrollera tiden med SLs trafikinformation: <http://sl.se/>

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712
mejl: maria.bergstrom@naturskyddsforeningen.se

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Studieförbundet

Länsstyrelsen
Stockholm

Fler tips och aktuell information på:

www.utinaturen.nu

Foto: Maria Bergström

Upplev Stockholmsnaturen med Storstockholms naturguider

2 OKTOBER – 11 DECEMBER 2022

❖ LÖRDAG 26 NOVEMBER

Hammarbybacken och en (liten) engelsk park

Bestig en av Stockholms högsta platser, lär dig om de botaniska och faunistiska konsekvenserna av schaktmassor och spana ut över Stockholm och över det mellansvenska peneplanet i sällskap med Anders Tranberg.

Därefter går turen brant neråt med ganska snabb förflyttning till 1700-talet, en fikarasti i Lilla Sicklas engelska park och vidare genom skogen upp till björkarna vid Markuskyrkan.

Samling kl 13:00 i Willy Brandts park (Hammarbyhöjdens T-banestation).
Ca 3 km, 3 timmar

❖ SÖNDAG 27 NOVEMBER

Lill-Janskogen

Intill den brusande storstaden ligger en spännande skog som är döpt efter skogvaktaren Lill-Jan. Här möter vi en varierad natur med ursprung i den gamla jaktparken,

Men hoten är inte långt borta. Här vill Stockholm stad riva ett unikt vattentorn och exploatera för ett nytt gigantiskt.

Kungliga nationalstadsparken är världens första Nationalstadspark (MB 4kap 7§) och består av en unik mix av natur och kultur.

Henrik Waldenström, Nationalstadsparkens initiativtagare guidar. Ta gärna med kikare.

Samling kl 13:00 vid Östra station, avslut vid T-banestation Universitet
Ca 3 km, 3-4 timmar

● LÖRDAG 3 DECEMBER

Södra Djurgården

Nu är vintern på ingång (hoppas vi) och djur och växter har gjort sina vinteranpassningar.

Vinterns låga sol ger mer ljus när snön och isen ligger. Tjälens är viktig för markens stabilitet. Så hur är läget? Vart har hägrarna tagit vägen och vad gör grodor och vattensalamandrar nu?

Och hur har lövträd och buskar förberett sig för rivstarten till våren?

Stann- och flyttfågel står det för t ex rödhaken... varför bestämmer den sig inte – eller har den gjort det? Och hur gör den då? Helena Klangemo leder denna vandring i frostrupet gräs eller snö eller...

Samling kl 11:00 vid busshållplats Thielska galleriet, avslut vid Rosendal/Bellmansro.
Ca 3 km, 3 timmar

❖ SÖNDAG 4 DECEMBER

Haga-Ulriksdal

Michaela Lundell guidar från Hagas engelska park till Ulriksdals barock. Längs Brunnsvikens stränder, genom skog och över öppna marker fram till Igelbäcken och slottet.

En låångtur genom Nationalstadsparkens nordligaste del.

Samling kl 10:15 vid busshållplats Haga Södra (buss 515 från Odenplan kl 10:10).

Avslut vid Ulriksdals vårdshus (buss 503 mot Ulriksdals stn kl 13:42*)
Ca 6 km, 3,5 timmar

● LÖRDAG 10 DECEMBER

Nackareservaten

Vad är ett meståg, vad gör djuren på vintern och vad betyder ett förändrat klimat för mördarsniglar, fästingar och skogsharar?

Maria Bergström leder denna tur på sandad/plogad väg genom skog och öppet landskap via Söderbysjön från en T-banestation till en annan.

Samling kl 11:00 vid Bagarmossens T-banestation.

Avslut vid T-banestation Björkhagen.
Ca 3 km, 3 timmar

●❖ SÖNDAG 11 DECEMBER

Stora Vargjakten

Årets sista naturguidning gör vi på Norra Djurgården i sällskap med Henrik Waldenström.

Nu finns här Stockholms Universitet och en 4H-gård, på medeltiden låg svartbrödraklostrets betesmarker här, lillprins Karl jagade varg i slutet av 1600-talet och på 1800-talet anlades ett experimentalfält i Kungliga lantbruksakademiens regi. Några av experimenten står för övrigt fortfarande kvar och växer.

Ja rester av allt detta går ännu att ana, i språket och/eller i landskapet. Har det hunnit komma snö passar det också bra att leta spåren efter vilka folk, få och fåglar som nuförtiden nyttjar området. Ta gärna med kikare.

Samling kl 11:00 vid T-banestation Universitetet. Avslut Norra Djurgårdsstaden, busshpl Jaktgatan.
Ca 3 km, 3 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ❖ terränggående, snabbare tur
- ♦ mer krävande tur

Att delta kostar (om inte annat angetts) 150 kr, medlem i Naturskyddsföreningen 120 kr, under 18 år fritt. Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föränmälan behövs! Betalning på plats Swishkonto: 123 115 22 22

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm), någon gång tar vi också in duktiga gästguider.

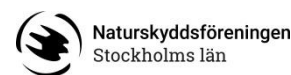
*) Kan ändras, kontrollera tiden med SLs trafikinformation: <http://sl.se/>

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län och Studieförbundet.

Studieförbundet

Storstockholms naturguider
www.utinaturen.nu

KONTAKTPERSON
Maria Bergström
070-638 0712

Foto: Maria Bergström

